

TERŠALŲ, IŠMETAMŲ IŠ MOBILIŲ TARŠOS ŠALTINIŲ, SKAIČIAVIMAI

Planuojamos ūkinės veiklos metu darbuotojams naudojant tarnybinį transportą į aplinkos orą išsiskirs teršalai iš mobilių taršos šaltinių, eksploatuojant šias motorines transporto priemones:

- Lengvieji automobiliai (transporto priemonių kiekis: 1 vnt.; vidutinis amžius: iki 3 m.; vyraujanti degalų rūšis: dyzelinis kuras; bendros metų kuro sąnaudos 15 t/metus; vyraujanti transporto priemonės eksploatavimo sritis – miestas, užmiesčio keliai).
- Autokrautuvas (transporto priemonių kiekis: 1 vnt.; vidutinis amžius: 10-13 m.; vyraujanti degalų rūšis: dujos; bendros metų kuro sąnaudos 2,9 t/metus; vyraujanti transporto priemonės eksploatavimo sritis – kitos).

Įsivertinant maksimalų į planuojamos ūkinės veiklos teritoriją atvykstančio transporto priemonių skaičių:

- Lengvieji automobiliai (transporto priemonių kiekis: iki 5 vnt.; vidutinis amžius: 8-10 m.; vyraujanti degalų rūšis: dyzelis; bendros metų kuro sąnaudos 0,3 t/metus; vyraujanti transporto priemonės eksploatavimo sritis – miestas).
- Krovininis automobilis (transporto priemonių kiekis: iki 5 vnt.; vidutinis amžius: 10-13 m.; vyraujanti degalų rūšis: dyzelis; bendros metų kuro sąnaudos 0,2 t/metus; vyraujanti transporto priemonės eksploatavimo sritis – miestas).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1998 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. 125 patvirtinta Teršiančių medžiagų, išmetamų į atmosferą iš mašinų su vidaus degimo varikliais, vertinimo metodika teršiančios medžiagos „k“ kiekis sudegus „i“ rūšies degalams apskaičiuojamas taip:

$$W_{(k,i)} = m_{(k,i)} \cdot Q_{(i)} \cdot K1_{(k,i)} \cdot K2_{(k,i)} \cdot K3_{(k,i)}; \quad (1)$$

čia:

$m_{(k,i)}$ – lyginamasis teršiančios medžiagos „k“ kiekis sudegus „i“ rūšies degalams (kg/t);

$Q_{(i)}$ – sunaudotas „i“ rūšies degalų kiekis (t);

$K1_{(k,i)}$ – koeficientas, įvertinantis mašinos variklio, naudojančio „i“ rūšies degalus, darbo sąlygų įtaką teršiančios medžiagos „k“ kiekiui;

$K2_{(k, i)}$ – koeficientas, įvertinantis mašinos, kuri naudoja „i“ rūšies degalus, amžiaus įtaką teršiančios medžiagos „k“ kiekiui;

$K3_{(k, i)}$ – koeficientas, įvertinantis mašinos, naudojančios „i“ rūšies degalus, konstrukcijos ypatumų įtaką teršiančios medžiagos „k“ kiekiui.

Teršiančių medžiagų skaičiavimai vadovaujantis duomenimis apie įmonėje eksploatuojamą ir atvykstantį autotransportą atlikti pagal 1 formulę, o skaičiavimų rezultatai pateikiami 1 – 3 lentelėse:

1 lentelė. UAB „Greitos dalys“ eksploatuojamo transporto priemonių teršalų iš mobilių taršos šaltinių skaičiavimo rezultatai

Eil. nr.	Mobilių taršos šaltinių grupės pavadinimas	Teršalų pavadinimas	Charakteristikos, įtakojančios išsiskiriančių į aplinkos orą teršalų kiekį (1 formulė)					Teršalų kiekis, t/metus
			m, kg/t	Q, t/metus	K1	K2	K3	
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (4×5×6×7×8)
1	Lengvieji automobiliai (1 vnt., dujos)	CO	398,2	0,9	1,0	1,43	1,0	0,512
		CH	80,9		1,0	1,4	1,0	0,102
		NO _x	29,6		1,0	1,1	1,0	0,029
		SO ₂	0,0		1,0	1,0	1,0	0,000
2	Autokrautuvas (1 vnt., dujos)	CO	398,2	2,00	1,333	1,57	1,0	1,667
		CH	80,9		0,889	1,60	1,0	0,230
		NO _x	29,6		0,781	1,0	1,0	0,046
		SO ₂	0,0		1,0	1,0	1,0	0,000

2 lentelė. Į UAB „Greitos dalys“ teritoriją atvykstančio transporto priemonių teršalų iš mobilių taršos šaltinių skaičiavimo rezultatai (**Kuro rūšis – dyzelis**)

Eil. Nr.	Mobilių taršos šaltinių grupės pavadinimas	Teršalų pavadinimas	Charakteristikos, įtakojančios išsiskiriančių į aplinkos orą teršalų kiekį					Teršalų kiekis, t/metus
			m, kg/t	Q, t/metus	K1	K2	K3	
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (4×5×6×7×8)
1.	Lengvieji automobiliai	CO	130	0,3	1	1,5	1	0,059
		CH	40,7		1	1,6	1	0,020
		NO _x	31,3		1	0,89	1	0,008
		SO ₂	1		1	1	1	0,000
		K. d.	4,3		1	1,2	1	0,002
2.	Krovininis automobilis	CO	130	0,2	1,273	1,5	1	0,050
		CH	40,7		1,04	1,6	1	0,014
		NO _x	31,3		1,011	0,89	1	0,006
		SO ₂	1		1	1	1	0,000
		K. d.	4,3		0,769	1,2	1	0,001

3 lentelė. Bendras teršalų, išsiskiriančių iš mobilių taršos šaltinių, kiekis

Eil.Nr.	Teršalų pavadinimas	Teršalų kiekis, t/m
1.	CO	2,287
2.	CH	0,365
3.	NO _x	0,090
4.	SO ₂	0,001
5.	K. d.	0,002